

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 420/2012-39

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 13. februára 2013 v senáte zloženom z predsedníčky Marianny Mochnáčovej a zo sudcov Petra Brňáka a Milana Ľalíka prerokoval sťažnosť spoločnosti P., s. r. o., S., zastúpenej advokátom JUDr. M. T., L., vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a porušenia práva na prejednanie veci v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Prešove v konaní vedenom pod sp. zn. 2 NcCb 9/2005 (pôvodne vedenom pod sp. zn. 5 Cb 598/2000) a takto

r o z h o d o l :

1. Krajský súd v Prešove v konaní vedenom pod sp. zn. 2 NcCb 9/2005 (pôvodne vedenom pod sp. zn. 5 Cb 598/2000) p o r u š i l základné právo spoločnosti P., s. r. o., S., na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie veci

v primeranej lehote zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. Krajskému súdu v Prešove v konaní vedenom pod sp. zn. 2 NcCb 9/2005 p r i k a z u j e konať vo veci bez zbytočných priet'ahov.

3. Spoločnosti P., s. r. o., S., p r i z n á v a primerané finančné zadost'učinenie v sume 2 000 € (slovom dvetisíc eur), ktoré j e Krajský súd v Prešove p o v i n n ý vyplatiť jej do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Spoločnosti P., s. r. o., S., p r i z n á v a náhradu trov právneho zastúpenia v sume 407,55 € (slovom štyristosedem eur a päťdesiatpäť centov), ktorú j e Krajský súd v Prešove p o v i n n ý vyplatiť na účet jej právneho zástupcu JUDr. M. T. do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

5. Vo zvyšnej časti s'ťažnosti n e v y h o v u j e.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. I. ÚS 420/2012-11 z 3. októbra 2012 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie s'ťažnosť spoločnosti P., s. r. o., S. (ďalej len „s'ťažovateľka“), ktorou namietala porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 2 NcCb 9/2005 (pôvodne vedenom pod sp. zn. 5 Cb 598/2000).

2. Porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru vidí sťažovateľka v ďalej opísanom skutkovom stave:

„Na základe žaloby žalobcu Ing. J. M... domáha sa žalobca proti žalovanému spoločnosti P., s. r. o. ... aby Krajský súd... ako prvostupňový súd v I. výroku určil, že uznesenie riadneho valného zhromaždenia žalobcu prijaté na rokovaní dňa 5. 5. 1997, č. 3, ktorým valné zhromaždenie schválilo zmenu spoločenskej zmluvy podľa dodatku č. IV ako úplné znenie je neplatné, v II. výroku aby určil, že Dodatok IV k spoločenskej zmluve žalovaného ako jej úplné znenie zo dňa 5. 5. 1997 je neplatný a v III. Výroku aby žalovaný zaplatil žalobcovi vyrovnací podiel vo výške najmenej 1 094 782,56,- Sk... a náhradu trov konania...

Predmetná vec bola Krajským súdom... zaevidovaná pod sp. zn. 5 Cb 598/2000.

V tejto veci Krajský súd... rozhodol rozsudkom, č. k. 5 Cb 598/00-196, zo dňa 31. 3. 2004 a to ohľadne návrhu žalobcu na určenie neplatnosti uznesenia č. 3 valného zhromaždenia žalovaného v 1. rade, konaného dňa 5. 5. 1997, a na určenie neplatnosti dodatku č. IV zo dňa 5. 5. 1997 k spoločenskej zmluve sťažovateľa tak, že žalobu Žalobcu v tejto časti zamietol a v prevyšujúcej časti návrh žalobcu vylúčil na samostatné konanie...

Po vylúčení veci na samostatné konanie, ktorá je vedená v súčasnosti pod novou spisovou značkou 2 NcCb 9/2005, rozhodol Krajský súd... rozsudkom, č. k. 2 NcCb 9/05-394, zo dňa 22. 12. 2009, ktorým uložil sťažovateľovi povinnosť uhradiť žalobcovi sumu vo výške 36.334,91 EUR s 18 % úrokom z omeškania ročne... a v prevyšujúcej časti návrh zamietol.

Po podaní odvolania oboma účastníkmi konania Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením, č. k. 3 Obo 33/2010-455, zo dňa 15. 3. 2011, napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie...

Táto vec, v ktorej sťažovateľ je žalovaným, je prejednávaná už viac ako 11 rokov a do dnešného dňa nie je ukončená. Vzhľadom na túto neprimeranú dĺžku prejednávania veci a neprerokovania veci bez zbytočných prietáhov nemožno v danom prípade hovoriť o stave právnej istoty, ktorý nebol vytvorený ani po podaní sťažnosti sťažovateľa zo dňa 19. 12. 2011 podanej Krajskému súdu v Prešove, na ktorú odpovedal... že je čiastočne dôvodná.“

3. Na základe už uvedeného sťažovateľka ústavnému súdu navrhuje, aby vo veci vydal tento nález:

„1. Krajský súd... v konaní vedenom pôvodne pod sp. zn. 5 Cb 598/2000 a v súčasnosti pod sp. zn. 2 NcCb 9/2005 porušil základné právo spoločnosti P., s. r. o., aby sa jeho vec prerokovala bez zbytočných prietahov, zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie veci v primeranej lehote zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. Krajskému súdu... v konaní vedenom pod sp. zn. 2 NcCb 9/2005 prikazuje konať bez zbytočných prietahov.

3. Spoločnosti P., s. r. o., priznáva primerané finančné zadostučinenie v sume 5 000 € (slovom: päťtisíc eur), ktoré je Krajský súd... povinný jej vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Spoločnosti P., s. r. o., priznáva náhradu trov právneho zastúpenia...“

Sťažovateľka svoju sťažnosť o primerané zadostučinenie odôvodnila tým, že *„... pozícia sťažovateľa v konaní pred Krajským súdom... vedenom... v súčasnosti pod sp. zn. 2 NcCb 9/2005, ktoré nie je doposiaľ právoplatne skončené, je sprevádzaná zjavne dlhodobou právnou neistotou ním nespôsobenou, ktorá nebola do dnešného dňa odstránená...“*.

4. Na základe žiadosti ústavného súdu sa k veci písomne vyjadril krajský súd podaním z 25. októbra 2012 (sp. zn. Spr 10161/2012). K vyjadreniu krajského súdu zaujal stanovisko právny zástupca sťažovateľky podaním zo 17. januára 2013.

4.1 Predsedníčka krajského súdu k namietaným prietahom sa v predmetnom konaní priamo nevyjadrila, ale len poznamenala: *„... predkladám v prílohe vyjadrenie predsedu senátu...“* Predseda senátu vo vyjadrení k sťažnosti uviedol: *„Ústavnú sťažnosť žalovaného na prietahy v konaní považujem za nedôvodnú, pretože som toho názoru, že senát v uvedenej právnej veci konal a ďalej koná bez prietahov. Ak aj došlo k prietahom v konaní, došlo k nim nie zavinením súdu, ale procesným postupom účastníkov konania, teda aj žalovaného, ktorí sa viackrát odvolávali proti rozhodnutiam Krajského súdu v Prešove,*

z dôvodu čoho bol spis postúpený odvolaciemu súdu, ako aj z dôvodu niekoľkých znaleckých dokazovaní. Aj na základe posledného odvolania žalovaného proti uzneseniu Krajského súdu v Prešove o nariadení znaleckého dokazovania zo dňa 12. 7. 2012 podal odvolanie práve žalovaný.“ V prílohe vyjadrenia pripojil chronologický prehľad úkonov v predmetnom konaní.

4.2 Sťažovateľka prostredníctvom svojho právneho zástupcu k vyjadreniu krajského súdu okrem iného uviedla:

„S týmto tvrdením Krajského súdu... sťažovateľ nesúhlasí, pretože toto dokazovanie bolo vykonané vždy iba na návrh žalobcu Ing. J. M. Tiež samotná skutočnosť, že zo strany Krajského súdu... bolo viackrát nariadené zbytočné znalecké dokazovanie, spôsobila v konaní prieťahy.

Jednotlivé znalecké posudky vypracované na základe rozhodnutia Krajského súdu... pre toto konanie nie sú použiteľné, pretože aj keď na základe nich vyniesol dňa 22. 12. 2009 Krajský súd... rozsudok, Najvyšší súd SR mu tento rozsudok zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie.

... sťažovateľ bol v konaní vždy aktívny a súčinný so snahou o včasné a spravodlivé prejednanie a rozhodnutie veci. Dôkazom čoho je skutočnosť, že Najvyšší súd SR námietkam sťažovateľa vždy vyhovel.

Sťažovateľ má za to, že zbytočné prieťahy v konaní spôsobila práve nečinnosť Krajského súdu... medzi jednotlivými pojednávaniami, keď Krajský súd... nevykonal žiaden úkon, prípadne boli z jeho strany medzi nimi vykonávané iba jednoduché úkony. Taktiež dĺžku doby medzi všetkými pojednávaniami považuje sťažovateľ za neprimeranú, keďže napr. pojednávanie Krajský súd... uskutočnil dňa 29. 5. 2003 a následne až dňa 4. 3. 2004; po vrátení veci z NS SR v júni 2005 bolo vo veci nariadené pojednávanie až na deň 5. 10. 2005; po uskutočnení následného pojednávania až dňa 8. 6. 2006 nariadil Krajský súd... pojednávanie až na deň 23. 11. 2006, resp. po ňom ďalšie až dňa 25. 1. 2007; po uskutočnení pojednávania dňa 31. 1. 2008 nariadil ďalšie pojednávanie až na deň 24. 4. 2008, resp. po ňom sa uskutočnilo ďalšie pojednávanie až dňa 26. 2. 2009; následné pojednávanie sa uskutočnilo až dňa 22. 12. 2009, hoci predtým mal vykonať informatívny výsluch znalkyne bez prítomnosti účastníkov; tiež po vrátení veci z NS SR v apríli 2011 bolo

pojednávane nariadené až na deň 2. 2. 2012, ktoré bolo odročené na deň 15. 3. 2012. Z uvedeného vyplýva, že Krajský súd... bol vo veci nečinný.“

5. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich vyjadreniami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie vo veci namietaného porušenia práva podľa označených článkov ústavy a dohovoru. Prerokovanie sťažnosti na ústnom pojednávaní – vzhľadom na povahu predmetu posúdenia, ktorá je určená povahou základného práva – ústavný súd nepovažuje ani za vhodný, ani za nevyhnutný procesný prostriedok na zistenie skutočností potrebných na meritórne rozhodnutie veci (napr. I. ÚS 157/02, I. ÚS 66/03).

II.

6. Ústavný súd na základe sťažnosti a k nej pripojených písomností, vyjadrení účastníkov konania a zo spisu krajského súdu sp. zn. 2 NcCb 9/2005 (pôvodne vedenom pod sp. zn. 5 Cb 598/2000) zistil tento priebeh a stav konania:

- navrhovateľom v predmetnej veci je Ing. J. M. (ďalej len „navrhovateľ“) proti odporcom: 1. sťažovateľke, 2. P. S., 3. JUDr. F. V., 4. Š. P. a 5. Ing. J. J.;

- žaloba o určenie neplatnosti uznesenia riadneho valného zhromaždenia z 5. mája 1997 a určenie neplatnosti dodatku č. IV k spoločenskej zmluve, ako aj jej úplného znenia z 5. mája 1997 a o úhradu vyrovnacieho podielu vo výške 36 340,12 € (1 094 782,56 Sk) s príslušenstvom bola krajskému súdu podaná 11. decembra 2000 a bola zaevidovaná pod sp. zn. 5 Cb 598/2000.

Následne boli vo veci vykonané tieto procesné úkony:

- 9. februára 2001 krajský súd vyzval navrhovateľa na zaplatenie súdneho poplatku za podaný návrh v lehote do 10 dní od doručenia výzvy pod následkom zastavenia konania a sťažovateľku vyzval na predloženie jej výpisu z obchodného registra,

- 16. februára 2001 sťažovateľka predložila výpis z obchodného registra,

- 13. marca 2001 krajský súd uznesením č. k. 5 Cb 598/2000-30 zastavil konanie pre nezaplatenie súdneho poplatku za podaný návrh,

- 28. marca 2001 navrhovateľ podal odvolanie proti uzneseniu č. k. 5 Cb 598/2000-30,
- 30. apríla 2001 krajský súd uznesením č. k. 5 Cb 598/2000-37 zrušil svoje uznesenie č. k. 5 Cb 598/2000-30 z dôvodu, že súdny poplatok za podaný návrh bol zaplatený,
- 27. septembra 2001 krajský súd uskutočnil súdne pojednávanie, pripustil vstup odporcov v 2. až 6. rade do konania a pojednávanie odročil na neurčito. Následne vyhotovil uznesenie č. k. 5 Cb 598/2000-53, ktorým pripustil, aby do konania vstúpili odporcovia v 2. až 6. rade, a zabezpečoval im doručenie žaloby na vyjadrenie,
- 26. októbra 2001 sťažovateľka podala odvolanie proti uzneseniu č. k. 5 Cb 598/2000-53,
- 29. októbra 2001 odporca v 2. rade podal odvolanie proti uzneseniu č. k. 5 Cb 598/2000-53,
- 5. novembra 2001 krajský súd predložil spis Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) na rozhodnutie o podanom odvolaní. Najvyšší súd prevzal spis 14. novembra 2001,
- 30. januára 2003 najvyšší súd uznesením sp. zn. 4 Obo 230/01 rozhodol o podanom odvolaní tak, že napadnuté uznesenie potvrdil. Spis spolu s uznesením prevzal krajský súd 3. marca 2003,
- 24. apríla 2003 krajský súd uskutočnil súdne pojednávanie. Na návrh účastníkov sporu bolo odročené súdne pojednávanie na 29. máj 2003 pre účely uzavretia mimosúdnej dohody o ukončení sporu,
- 29. mája 2003 krajský súd uskutočnil súdne pojednávanie. Po vyjadrení účastníkov sporu bolo súdne pojednávanie odročené na neurčito pre účely oboznámenia sa s predloženým dokladmi;
- 18. júna 2003 právny zástupca navrhovateľa ospravedlnil svoju neúčast' na pojednávaní a navrhol odročiť súdne pojednávanie z dôvodu čerpania letnej dovolenky v zahraničí,
- 25. júna 2003 bolo súdne pojednávanie odročené na 11. september 2003,
- 11. septembra 2003 bolo súdne pojednávanie odročené na neurčito z dôvodu práceneschopnosti zákonného sudcu,

- 29. októbra 2003 právny zástupca navrhovateľa ospravedlnil svoju neúčast' na pojednávaní z dôvodu práceneschopnosti, o čom priložil lekárske potvrdenie a navrhol odročiť súdne pojednávanie,

- 30. októbra 2003 sa uskutočnilo pojednávanie. Krajský súd odročil pojednávanie na 28. január 2004,

- 28. januára 2004 bolo súdne pojednávanie odročené na neurčito z dôvodu práceneschopnosti zákonného sudcu,

- 4. marca 2004 krajský súd po vyjadrení účastníkov sporu odročil súdne pojednávanie na 31. marec 2004,

- 17. marca 2004 sa navrhovateľ vyjadril k veci a predložil návrh na pripustenie zmeny žalobného petitu,

- 31. marca 2004 krajský súd uskutočnil súdne pojednávanie. Po vyjadrení účastníkov sporu pripustil zmenu žalobného petitu a vo veci meritórne rozhodol tak, že žalobný návrh na určenie neplatnosti uznesenia valného zhromaždenia č. 3 z 5. mája 1997 a dodatku č. IV k spoločenskej zmluve odporcu z 5. mája 1997 zamietol. V prevyšujúcej časti návrh navrhovateľa vylúčil na samostatné konanie,

- 14. júna 2004 navrhovateľ podal odvolanie proti rozsudku súdu,

- 8. júla 2004 sa k podanému odvolaniu vyjadril sťažovateľ, ďalej odporcovia v 2., 4., a 5. rade,

- 12. júla 2004 sa k odvolaniu vyjadril odporca v 6. rade a 13. júla 2004 sa k odvolaniu vyjadril odporca v 3. rade,

- 3. augusta 2004 krajský súd predložil spis najvyššiemu súdu na rozhodnutie o podanom odvolaní. Najvyšší súd prevzal spis 16. augusta 2004,

- 3. augusta 2004 sťažovateľ navrhol pripustiť zmenu žalobného petitu tak, že sťažovateľka je povinná uhradiť navrhovateľovi vyrovnávací podiel vo výške 102 727,96 € (3 094 782,56 Sk) s príslušenstvom,

- 5. mája 2005 najvyšší súd uskutočnil súdne pojednávanie a rozhodol rozsudkom sp. zn. 4 Obo 246/2004 o dovolaní tak, že potvrdil rozsudok krajského súdu. Uznesenie a spis prevzal krajský súd 15. júna 2005,

- 8. júla 2005 krajský súd časti žalobného návrhu vylúčenaj na samostatné konanie pridelil sp. zn. 2 NcCb/9/2005,

- 5. októbra 2005 krajský súd uskutočnil súdne pojednávanie. Pripustil uznesením zmenu žalobného petitu. Pojednávanie bolo odročené na neurčito pre účely nariadenia znaleckého dokazovania,

- 12. októbra 2005 krajský súd vydal uznesenie č. k. 2 NcCb/9/2005-24, ktorým uložil navrhovateľovi doplatiť súdny poplatok za rozšírený žalobný návrh,

- 19. októbra 2005 sťažovateľ predložil okruh otázok, na ktoré má zodpovedať znalec,

- 19. januára 2006 krajský súd vydal uznesenie č. k. 2 NcCb/9/2005-38, ktorým nariadil znalecké dokazovanie. Ustanovil súdneho znalca z odboru účtovníctva Ing. Š. F., PhD., ktorému uložil vypracovať znalecký posudok v lehote 40 dní,

- 6. marca 2006 krajský súd zaslal spis súdnemu znalcovi na vypracovanie posudku,

- 13. apríla 2006 súdny znalec predložil vypracovaný znalecký posudok a vyúčtovanie odmeny za vypracovaný znalecký posudok,

- 24. apríla 2006 krajský súd zaslal znalecký posudok sporovým stranám, aby sa k nemu vyjadrili v lehote 10 dní,

- 8. júna 2006 krajský súd uskutočnil súdne pojednávanie. Oboznámil sa so znaleckým posudkom a pojednávanie odročil na 14. september 2006 pre účely vypočutia znalca,

- 18. septembra 2006 bez uvedenia dôvodu došlo k zmene termínu pojednávania na 5. október 2006,

- 26. septembra 2006 právny zástupca navrhovateľa požiadal o odročenie termínu súdneho pojednávania z dôvodu kolízie s jeho inými pojednávaniami,

- 5. októbra 2006 bolo pojednávanie odročené na 2. november 2006,

- 13. októbra 2006 bez uvedenia dôvodu došlo k zmene termínu pojednávania na 23. november 2006,

- 22. novembra 2006 sa právny zástupca ospravedlnil z neúčasti na súdnom pojednávaní z dôvodu práceneschopnosti, o čom priložil lekárske potvrdenie, a požiadal o odročenie pojednávania,

- 23. novembra 2006 bolo pojednávanie odročené na 27. december 2006,

- 11. decembra 2006 sa právny zástupca ospravedlnil z neúčasti na súdnom pojednávaní z dôvodu práceneschopnosti a požiadal o odročenie pojednávania,

- 21. decembra 2006 bol termín pojednávania zrušený a nový termín bol stanovený na 25. január 2007.

- 21. januára 2007 krajský súd uskutočnil súdne pojednávanie. Vypočul znalca a pojednávanie odročil na neurčito pre účely nariadenia doplnenia znaleckého posudku,

- 5. februára 2007 vydal krajský súd uznesenie č. k. 2 NcCb 9/05-108, ktorým uložil znalcovi Ing. Š. F., doplniť znalecký posudok v lehote 40 dní,

- 21. februára 2007 vzniesla sťažovateľka voči osobe znalca námietku,

- 8. marca 2007 navrhovateľ predložil do spisu listinné dôkazy,

- 12. marca 2007 krajský súd uznesením č. k. 2 NcCb 9/05-180 rozhodol, že ustanovený znalec nie je vylúčený zo znaleckého dokazovania.

- 19. apríla 2007 zaslal krajský súd znalcovi spis pre účely vypracovania doplnku k znaleckému posudku,

- 28. mája 2007 predložil znalec vypracovaný doplnok k znaleckému posudku spolu s vyúčtovaním odmeny znalca,

- 31. mája 2007 zaslal krajský súd doplnok k znaleckému posudku sporovým stranám, aby sa k nemu vyjadrili v lehote 30 dní,

- 9. júla 2007 predložila sťažovateľka k doplnku k znaleckému posudku vyjadrenie,

- 8. októbra 2007 právny zástupca navrhovateľa požiadal o odročenie termínu súdneho pojednávania z dôvodu kolízie s jeho inými pojednávaniami,

- 9. októbra 2007 sudca zrušil termín súdneho pojednávania a stanovil nový termín na 31. október 2007,

- 31. októbra 2007 krajský súd uskutočnil súdne pojednávanie. Oboznámil sa s dodatkom k znaleckému posudku a pojednávanie odročil na 6. december 2007 pre účely vypočutia znalca a audítorky,

- 7. decembra 2007 krajský súd uskutočnil súdne pojednávanie. Vypočul znalca a audítorku. Pojednávanie odročil na 31. január 2008 pre účely vypočutia odporcov v 3. až 5. rade,

- 11. januára 2008 krajský súd požiadal daňový úrad o zaslanie listinných dokladov a vyzval na vyjadrenie k veci v lehote 10 dní,

- 28. januára 2008 daňový úrad zaslal žiadanú listinu a zaujal stanovisko k veci,

- 31. januára 2008 bolo asistentkou senátu úradným záznamom poznamenané, že pojednávanie bolo odročené na neurčito z dôvodu onemocnenia sudcu,
- 29. februára 2008 krajský súd požiadal daňový úrad o zaslanie protokolov z daňovej kontroly za konkrétne roky a zaujatie stanoviska k veci v lehote 10 dní,
- 10. marca 2008 zaslal daňový úrad stanovisko k výzve krajského súdu,
- 24. apríla 2008 krajský súd uskutočnil súdne pojednávanie. Vypočul odporcu v 3. rade. Pojednávanie odročil na neurčito a sťažovateľke uložil predložiť listinný dôkaz,
- 5. mája 2008 predložila sťažovateľka požadovanú listinu,
- 21. januára 2009 bolo úradným záznamom do spisu poznačené, že pojednávanie je zrušené z dôvodu dlhodobej práceneschopnosti zákonného sudcu,
- 26. februára 2009 krajský súd uskutočnil súdne pojednávanie. Vypočul odporcu v 3. rade a predvolaného svedka. Pojednávanie odročil na neurčito pre účely nariadenia znaleckého dokazovania,
- 18. marca 2009 krajský súd vydal uznesenie č. k. 2 NcCb 9/05-340, ktorým nariadil znalecké dokazovanie a ustanovil znalca z odboru ekonomiky a podnikania Ing. K. K. a uložil jej v lehote 40 dní vypracovať znalecký posudok,
- 21. apríla 2009 krajský súd zaslal spis ustanovenej súdnej znalkyni pre účely vypracovania znaleckého posudku,
- 1. júla 2009 bol krajskému súdu doručený znalecký posudok s vyúčtovaním odmeny znalkyne,
- 29. septembra 2009 bola predsedom senátu spísaná zápisnica z informatívneho výsluchu znalkyne Ing. K. K.,
- 5. novembra 2009 bolo úradným záznamom do spisu poznačené, že pojednávanie je zrušené z dôvodu náhlej práceneschopnosti zákonného sudcu,
- 19. novembra 2009 bol zmenený termín súdneho pojednávania na 22. december 2009,
- 22. decembra 2009 uskutočnil krajský súd súdne pojednávanie, na ktorom rozhodol v merite veci,
- 15. februára 2010 podala sťažovateľka odvolanie proti procesným uzneseniam a rozsudku,
- 18. februára 2010 podal navrhovateľ proti rozsudku odvolanie,

- 26. februára 2010 krajský súd zaslal odvolanie proti stranám, aby sa k nemu vyjadrili v lehote 10 dní,
- 15. marca 2010 sa sťažovateľka vyjadrila k odvolaniu navrhovateľa,
- 16. marca 2010 krajský súd predložil spis najvyššiemu súdu, aby rozhodol o podaných odvolaniach. Najvyšší súd prevzal spis 19. marca 2010,
- 15. marca 2011 najvyšší súd uskutočnil súdne pojednávanie a uznesením č. k. 3 Obo 33/2010-457 rozhodol tak, že napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie,
- 2. mája 2011 krajský súd prevzal spis spolu s uzneseniami najvyššieho súdu,
- 31. augusta 2011 krajský súd vyzval audítorku Ing. M. S., aby sa v lehote 20 dní vyjadrila k uzneseniu najvyššieho súdu,
- 30. septembra 2011 sa audítorka Ing. M. S. vyjadrila k uzneseniu najvyššieho súdu,
- 27. januára 2012 navrhovateľ zaujal stanovisko k vyjadreniu audítorky a ospravedlnil svoju neúčast' na pojednávaní a požiadal o odročenie súdneho pojednávania z dôvodu kolízie s inými súdnymi pojednávaniami jeho právneho zástupcu,
- 1. februára 2012 krajský súd zmenil termín súdneho pojednávania na 15. marec 2012,
- 15. marca 2012 krajský súd uskutočnil súdne pojednávanie, na ktorom vypočul predvolanú svedkyňu a pojednávanie odročil na 26. apríl 2012,
- 26. apríla 2012 krajský súd uskutočnil súdne pojednávanie. Po vyjadrení právnych zástupcov k veci bolo pojednávanie odročené na neurčito pre účely nariadenia znaleckého dokazovania,
- 12. júla 2012 krajský súd vydal uznesenie č. k. 2 NcCb/9/2005-521, ktorým ustanovil znalkyňu z odboru ekonómie a manažmentu, odvetvia účtovníctva a daňovníctva Ing. H. V. a uložil jej vyhotoviť znalecký posudok v lehote 60 dní a uložil navrhovateľovi i sťažovateľke zložiť preddavok na trovy znaleckého dokazovania,
- 14. augusta 2012 sťažovateľka podala odvolanie proti tomuto uzneseniu krajského súdu,
- 27. augusta 2012 dal sudca kancelárii pokyn na zaslanie odvolania navrhovateľovi, aby sa k nemu vyjadril v lehote 10 dní. Bolo uložené vyhotovenie predkladacej správy a odoslať spis najvyššiemu súdu, aby rozhodol o podanom odvolaní sťažovateľa.

III.

7. Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

8. Sťažovateľka sa svojou sťažnosťou domáhala vyslovenia porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov. Sťažovateľka zároveň namietala aj porušenie čl. 6 ods. 1 dohovoru, podľa ktorého každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom. Ústavný súd si pri výklade práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie veci v primeranej lehote. Z uvedeného dôvodu nemožno v obsahu týchto práv vidieť zásadnú odlišnosť (II. ÚS 55/98, I. ÚS 28/01, I. ÚS 20/02).

9. Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (čo platí, aj pokiaľ ide o čl. 6 ods. 1 dohovoru) vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou „Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde

sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu“ (m. m. IV. ÚS 221/04).

10. Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie. Táto povinnosť súdu a sudcu vychádza z § 6 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“), ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 OSP, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd zásadne bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá. Sudca je podľa § 117 ods. 1 OSP povinný robiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov. Ďalšia významná povinnosť pre sudcu vyplýva z § 119 ods. 1 OSP, podľa ktorého sa pojednávanie môže odročiť len z dôležitých dôvodov, ktoré sa musia oznámiť. Ak sa pojednávanie odročuje, predseda senátu spravidla oznámi deň, kedy sa bude konať nové pojednávanie. Ak závisí rozhodnutie od posúdenia skutočností, na ktoré treba odborné vedomosti, ustanoví súd podľa § 127 OSP po vypočutí účastníkov znalca. Ustanovení znalci boli povinní podľa § 8 zákona č. 36/1967 Zb. o znalcoch a tlmočníkoch v znení neskorších predpisov (s účinnosťou od 1. septembra 2004 podľa § 16 ods. 2 zákona č. 382/2004 Z. z. o znalcoch, tlmočníkoch a prekladateľoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov) vykonať znaleckú činnosť riadne a včas. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, je súd prvého stupňa podľa § 226 OSP viazaný právnym názorom odvolacieho súdu.

11. Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zaručené v čl. 48 ods. 2 ústavy a právo zaručené v čl. 6 ods. 1 dohovoru, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitosť veci, správanie účastníka konania a postup súdu (I. ÚS 41/02).

V súlade s judikatúrou EŠLP ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02, I. ÚS 79/05, I. ÚS 98/07). Podľa rovnakých kritérií ústavný súd postupoval aj v danom prípade.

12. Ústavný súd predovšetkým konštatuje, že predmetom posúdenia je súdny spor, ktorého účastníčkou je tiež sťažovateľka. Konanie sa začalo 11. decembra 2000 a doteraz nebolo na súde prvého stupňa právoplatne skončené. K času rozhodovania ústavného súdu konanie vedené krajským súdom v predmetnej veci trvá viac ako dvanásť rokov. V pôvodnom žalobnom návrhu sa navrhovateľ domáhal aj určenia neplatnosti uznesenia riadneho valného zhromaždenia a určenia neplatnosti dodatku č. IV k spoločenskej zmluve, o ktorých už krajský súd rozhodol rozsudkom sp. zn. 5 Cb 598/00 z 31. marca 2004, ktorý nadobudol právoplatnosť 23. júna 2005.

13. Pokiaľ ide o kritérium právna a faktická zložitosť veci, ústavný súd konštatuje, že po právnej stránke ide o štandardnú obchodnoprávnu vec patriacu do rozhodovacej agendy všeobecného súdnictva. Zo zistení ústavného súdu vyplýva, že doterajší priebeh konania len v zanedbateľnom rozsahu ovplyvnila skutková zložitosť veci (potreba znaleckých posudkov na stanovenie výšky vyrovnávacieho podielu), ktorá je však dostatočne poznaná všeobecnými súdmi (judikatúra, rozbery).

14. Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľky v preskúmvanej veci, ústavný súd zistil okolnosť, ktorá bola osobitne zohľadnená pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v tomto konaní k zbytočným priet'ahom. Procesné správanie sťažovateľky bolo tiež dôvodom celkovej dĺžky súdneho konania (pozri chronologický priebeh konania v časti II odôvodnenia), lebo aj keď využívala zákonné postupy a podávala opravné prostriedky, ktoré jej dáva Občiansky súdny poriadok proti rozhodnutiu krajského súdu, nebola v nich úspešná (odvolanie proti uzneseniu krajského súdu č. k. 5 Cb 598/2000-53 nebolo dôvodné, pretože napadnuté rozhodnutie najvyšší súd potvrdil). Z uvedeného dôvodu obdobie od 14. novembra 2001

do 3. marca 2003 v trvaní viac ako 15 a pol mesiaca, keď sa spis nachádzal na najvyššom súde, je potrebné pričítať aj na ťarchu sťažovateľky.

15. Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom krajského súdu v predmetnej veci, pričom zbytočné prietahy v konaní posudzoval ako celok s prihliadnutím na všetky okolnosti prípadu vrátane významu predmetného konania pre jeho účastníkov.

16. Pri skúmaní skutočnosti, či v dôsledku postupu krajského súdu došlo k porušeniu sťažovateľkou uvedeného základného práva, ústavný súd zistil, že to tak je, a to napriek tomu, že plynulému postupu nebránila žiadna zákonná prekážka v konaní (II. ÚS 3/00, III. ÚS 46/04). Ústavný súd zároveň prihliadal na § 100 ods. 1 OSP, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá. Vychádzajúc z predloženej sťažnosti a z pripojených dokumentov, ako aj zo stanovísk účastníkov konania a na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd konštatuje predovšetkým neefektívne správanie krajského súdu, ktoré v spojitosti s celkovou dĺžkou súdneho konania (12 rokov) malo za následok zistenie prietahov. Krajský súd nevykonával úkony smerujúce k rýchlemu odstráneniu právnej neistoty, v ktorej sa sťažovateľka nachádzala. Ústavný súd sa priklonil k názoru sťažovateľky, že k zbytočným prietahom v konaní došlo, aj keď v predmetnej veci krajský súd určité úkony vykonal (zabezpečoval dôkazy, nariad'oval znalecké dokazovanie, rozhodoval o prípustnosti návrhu na zmenu žalobného petitu a okruhu účastníkov konania, uskutočňoval súdne pojednávania a rozhodol o čiastkových nárokoch). Krajský súd však vzhľadom na celkovú dĺžku konania nekonal sústredene a efektívne, keď síce uskutočňoval súdne pojednávania, ktoré veľakrát zbytočne odročoval (aj na neurčito). Sudca prejavil váhavosť a nerozhodnosť a uspokojil sa s formalizovaným postupom opakovaním súdnych pojednávanií a bez uvedenia dôvodu zmenil ich termín (14. septembra 2005, 14. septembra 2006 a 2. novembra 2006). Na návrh právneho zástupcu navrhovateľa boli zmenené nariadené súdne pojednávania z 10. júla 2003 na 11. september 2003 (z dôvodu čerpania dovolenky právneho zástupcu), ďalej z 5. októbra 2006 na 2. november 2006 (z dôvodu kolízie s inými pojednávami).

17. Krajský súd si teda nezvolil taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty sťažovateľky. Zrejme je to najmä zo stavu, keď na súdnom pojednávaní 5. októbra 2005 nariadil znalecké dokazovanie, ale písomné vyhotovenie uznesenia o ustanovení súdneho znalca Ing. Š. F. vydal až 19. januára 2006 (podobných čiastkových prietáhov bolo opakovane zistených ústavným súdom, pozri bod 6). Krajský súd napriek tomu, že s veľkým časovým predstihom nariaďoval termíny súdnych pojednávaní, oneskorene reagoval na vykonanie kontrolného znaleckého dokazovania, čím prejavil nerozhodnosť, váhavosť v postupe pri rozhodovaní.

18. Z dosiaľ vykonaných úkonov súdu vyplýva, že krajský súd v spore sťažovateľky nekonal koncentrovane a bez zbytočných prietáhov. Nečinnosť krajského súdu charakterizuje konanie vedené pod sp. zn. 2 NcCb 9/2005 pôvodne vedené pod sp. zn. 5 Cb 598/2000 ako celok, ktoré doteraz nie je skončené, a preto ústavný súd nepovažuje za potrebné hodnotiť sporadické úkony krajského súdu. Ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje na skutočnosť, že aj keď krajský súd rozhodol vo veci rozsudkom 22. decembra 2009 (v zostávajúcej časti návrhu na vyplatenie vyrovnávajúceho podielu), podané odvolanie sťažovateľky bolo z vecného hľadiska dôvodné. Aj keď samotná dĺžka konania pred najvyšším súdom (13 mesiacov) nie je z hľadiska posudzovaných prietáhov v konaní zanedbateľná, v okolnostiach danej veci vychádzajúc z dôvodov uvedených najvyšším súdom v zrušujúcom uznesení možno objektívne vzaté pripísať aj uvedený prietah na ujmu neefektívneho správania krajského súdu.

19. V neposlednom rade predsedníčka krajského súdu v odpovedi pre sťažovateľku v liste sp. zn. Spr 10202/08 z 9. januára 2012 uznala jej sťažnosť na prietahy v konaní za čiastočne opodstatnenú.

20. Ústavný súd dospel k záveru, že doterajším postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 2 NcCb 9/2005 (pôvodne vedenom pod sp. zn. 5 Cb 598/2000) už len z dôvodu celkového trvania tohto konania (viac ako 12 rokov) došlo u sťažovateľky k porušeniu jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1

dohovoru. Uvedenú dĺžku konania nemožno v rozumnej miere ospravedlniť žiadnymi relevantnými okolnosťami tohto prípadu.

21. Vzhľadom na všetky uvedené dôvody ústavný súd vyslovil porušenie základného práva sťažovateľky na prerokovanie predmetnej veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy, tak ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia v bode 1.

22. V nadväznosti na tento výrok a v záujme efektívnosti poskytnutej ochrany sťažovateľke ústavný súd vo výroku tohto rozhodnutia v bode 2 prikázal krajskému súdu podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde konať vo veci bez zbytočných prietáhov.

23. Ústavný súd môže priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadosťučinenie (čl. 127 ods. 2 ústavy, § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde). Sťažovateľka žiadala priznať primerané finančné zadosťučinenie v sume 5 000 € z dôvodu, že činnosti okresného súdu nesmerovali k odstráneniu právnej neistoty týkajúcej jej práv „... ktorá nebola do dnešného dňa odstránená...“. Vzhľadom na okolnosti danej veci (najmä na neprimeranú dĺžku konania pred krajským súdom, na jej predmet a význam pre účastníkov konania) dospel ústavný súd k názoru, že len konštatovanie porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nie je dostatočným zadosťučinením pre sťažovateľku. Ústavný súd preto uznal za odôvodnené priznať jej aj finančné zadosťučinenie podľa citovaného ustanovenia zákona o ústavnom súde, ktoré podľa zásad spravodlivosti s prihliadnutím na všetky okolnosti zisteného porušenia práv sťažovateľky (pozri body 11 až 15), ako aj na predmet konania považuje za primerané v sume 2 000 €.

24. Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľke do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia

ústavného súdu. Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia v bode 3.

25. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

26. Úspešnej sťažovateľke vznikli trovy konania z dôvodu právneho zastúpenia advokátom. Advokát vykonal tri úkony právnych služieb, a to prevzatie a prípravu zastupovania, písomné podanie (sťažnosť) zo 16. júla 2012 a vyjadrenie zo 17. januára 2013. Odmena za jeden úkon právnych služieb v zmysle § 11 ods. 2 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov v roku 2012 bola 1/6 z výpočtového základu 763 €, t. j. 127,16 €, čo spolu s režijným paušalom 7,63 € predstavuje sumu 134, 79 €. Advokát v roku 2012 vykonal dva právne úkony, a preto mu prináleží odmena 269,58 €. V roku 2013 1/6 z výpočtového základu 781 € je 130,16 €, čo spolu s režijným paušalom 7,81 € predstavuje sumu 137,97 €. Advokátovi prináleží za úkon vykonaný v roku 2013 odmena 137,97 €. Odmena advokátovi za poskytnuté právne služby v konaní pred ústavným súdom predstavuje celkovú sumu (za tri úkony právnych služieb) 407,55 €. Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 4 výroku tohto rozhodnutia.

27. Ústavný súd nevyhovel v súlade s čl. 127 ods. 2 a § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde tej časti sťažnosti, v ktorej sťažovateľka žiadala priznať finančné zadosťučinenie nad ústavným súdom priznanú sumu 2 000 €. Z uvedených dôvodov ústavný súd v tejto časti rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 5 výroku tohto rozhodnutia.

28. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou rozhodnutia uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. februára 2013